

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji

Warszawa, dn. 23.08.2013 r.

KIGEiT/1430/08/2013

J. Banli
do kładek
28.08.2013

Pan
Bogdan Zdrojewski
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Sonny Taro Minister.

w odpowiedzi na pismo znak DWIM/923/13/JB z dnia 7 lipca b.r., otrzymane w dniu 25 lipca b.r., , dotyczące projektu nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 21¹ ustawy), pragnę przedłożyć stanowisko Krajowej Izby Gospodarczej Elektroniki i Telekomunikacji (KIGEiT).

W opinii KIGEiT implementacja do polskiego systemu prawnego rozwiązania przewidywanego przez art. 10 Dyrektywy Rady NR 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową jest niezbędna.

Izba zauważa zmianę w treści proponowanej obecnie nowelizacji ustawy w stosunku do propozycji, poddanej konsultacjom w listopadzie 2012 r. Wydaje nam się – co oceniamy jako słuszne – iż obecna propozycja wychodzi naprzeciw postulatowi równego i zgodnego z Dyrektywą – traktowania techniki przekazu przewodowego oraz bezprzewodowego. Środowisko przedsiębiorców zgłasza jednak wątpliwość, czy obecna propozycja nie obejmuje jednak podmiotów, co do których Dyrektywa nie przewiduje nałożenia dodatkowych obowiązków (innych, niż operatorzy kablowi lub satelitarni, dokonujący reemisji programów telewizyjnych lub radiowych). Wydaje się, iż wątpliwości te powinny zostać wzięte pod uwagę w toku dalszych prac, o co Izba postuluje.

Równocześnie wątpliwości budzi sposób implementacji art. 10 Dyrektywy. Jego redakcja pomija szereg innych uprawnionych, w tym podmioty praw pokrewnych, jak i ogranicza katalog organizacji radiowych lub telewizyjnych jedynie do nadawców. Obu tego rodzaju ograniczeń Dyrektywa nie przewiduje, w tym zakresie propozycja zmiany ustawy jest zatem całkowicie błędna.

Proponowane obecnie rozwiązanie nie może jednak w dalszym ciągu zostać zaopiniowane pozytywnie. Przyczyny tej opinii nie leżą jednak nadal w treści propozycji nowelizacji ustawy, ale przede wszystkim – w ocenie działania obecnego systemu praw autorskich i pokrewnych, oddanych w zbiorowy zarząd.

Pragniemy podkreślić, w ślad za wcześniejszym stanowiskiem w sprawie, iż system ten, w jego ocenie opartej na analizie obowiązujących regulacji i ich praktyce stosowania – funkcjonuje niesprawnie. Po nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych dokonanej ustawą z dnia 8 lipca 2010 r., której przepisy weszły w życie w dniu 21 października 2010 r., tj. już około trzy lata temu, nadal nie doszło do zatwierdzenia tabel wynagrodzeń organizacji zbiorowego zarządzania na polach eksploatacji istotnych z punktu widzenia proponowanej nowelizacji, a zatem polu nadań telewizyjnych oraz reemisji. Z informacji posiadanych przez KIGEiT należy podkreślić, iż postępowania prowadzone do tej pory przed Komisją Prawa Autorskiego w tym zakresie nie przyniosły rezultatów zadowalających uczestników rynku (zarówno po stronie użytkowników praw, jak i uprawnionych, w szczególności organizacji zbiorowego zarządzania).

Dysfunkcja obecnego systemu naliczania oraz pobierania opłat na rzecz podmiotów uprawnionych rozciąga się przy tym na cały zakres regulacji tego rynku i praktyki jego funkcjonowania; dotyczy to także innych obciążeń użytkowników praw lub podmiotów zobowiązanych do ponoszenia opłat na rzecz uprawnionych. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż podczas konsultacji zmian rozporządzenia Ministra Kultury (obecnie i Dziedzictwa Narodowego) z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów, wydawanego na podstawie art. 20 ust. 5 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które były prowadzone w 2011 r., stwierdzono, iż prawidłowe przyjęcie wysokości obciążeń ponoszonych przez poszczególne grupy płatników (w tym użytkowników praw, ale także producentów sprzętu) powinno być wynikiem kompleksowej rewizji systemu prawa autorskiego i praw pokrewnych.

Podobną konkluzję przedstawili współorganizatorzy warsztatów nt. reformy prawa własności intelektualnej prawo autorskie w raporcie otwarcia z dnia 15 czerwca 2012 r. Warsztaty były efektem debaty publicznej w sprawie umowy handlowej dotyczącej zwalczania obrotu towarami podrabionymi (zwanej ACTA) oraz kontynuacją prac Kongresu Wolności w Internecie z 5 marca 2012 r. (spotkania ekspertów odbyły się w terminach: 8, 15, 22 i 29 maja 2012 r.) Współgospodarzami Warsztatów byli Centrum Cyfrowe Projekt: Polska będące częścią Fundacji Projekt: Polska oraz przedstawiciel administracji rządowej reprezentowanej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Naczelnik Wydziału Prawa Autorskiego w Departamencie Własności Intelektualnej i Mediów. w rekomendacjach zawartych w raporcie otwarcia stwierdza się innymi, iż:

„Bazując na doświadczeniu wyniesionym z prac grupy eksperckiej postuluje się w identycznej formule poddać dalszej dyskusji następujące tematy:

- 1) Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i pokrewnymi,*
- 2) Otwarte zasoby publiczne,*
- 3) Odpowiedzialność pośredników za naruszenia praw autorskich i pokrewnych dokonywanych w Internecie.”*

Konkludując powyższe spostrzeżenia natury ogólnej pragniemy podkreślić, iż implementacja art. 9 oraz 10 wskazanej powyżej Dyrektywy powinna być przeprowadzona w ramach kompleksowej rewizji przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów dotyczących dozwolonego użytku, przygotowania oraz powołania wyspecjalizowanego sądu własności intelektualnej, przyjęcia rozwiązań właściwych dla środowiska cyfrowego, w tym elektronicznej komunikacji na odległość oraz odpowiedniego dostosowania zasad i zakresu działania zbiorowego zarządu prawami uprawnionych podmiotów oraz skorelowanych z nimi obowiązków użytkowników i innych uczestników rynku.

Przedstawiony projekt nowelizacji ustawy nie spełnia tego kryterium.

W konsekwencji przedstawiony obecnie projekt nowelizacji pogłębi jedynie problemy występujące na rynku nadań telewizyjnych oraz reemisji tych nadań.

Dodatkowo jedynie należy zauważyć, iż na gruncie prawa europejskiego również prowadzone są prace, których skutek może oddziaływać na projektowaną regulację. Wydaje się, iż ewentualna nowelizacja ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych powinna odzwierciedlać kierunek zmian, proponowanych przez Komisję Europejską, Parlament Europejski oraz Radę. W szczególności dotyczy to projektu dyrektywy parlamentu europejskiego i rady w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych na potrzeby ich wykorzystania na internetowym polu eksploatacji na rynku wewnętrznym oraz wielu wcześniejszych komunikatów Komisji Europejskiej, w szczególności KOM(2011) 427 Zielona Księga dotycząca dystrybucji utworów audiowizualnych w internecie w Unii Europejskiej: możliwości i wyzwania związane z jednolitym rynkiem cyfrowym z 13 lipca 2011 r.

Spośród szeregu postulatów zmian o charakterze systemowym, przede wszystkim należy wymienić:

- uporządkowanie źródeł finansowania działalności twórczej lub artystycznej oraz produkcji w sferze własności intelektualnej w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu gospodarczym i nowych technologiach tak produkcji, jak i udostępniania treści chronionych, w tym uprawnień do dodatkowego wynagrodzenia na rzecz wyselekcjonowanych uprawnionych,
- skorelowanie powyższych uprawnień z systemem udzielania zgód na eksploatację oraz rozrządzanie prawami do dzieł chronionych lub zależnych, w tym wyodrębnienie zasad dla podmiotów działających zawodowo (których główne źródło utrzymania pochodzi z twórczości, artystycznych wykonawstw, produkcji lub udostępniania jej przedmiotów) i niezawodowo. Stworzenie systemu zgodnego z potrzebami na nowo zdefiniowanego dozwolonego użytku,
- dokonanie kompleksowej oceny (analizy zalet i wad obecnego systemu w zestawieniu ze zmianami przyjętymi w powyżej zasygnalizowanych obszarach) działalności podmiotów uprawnionych, użytkowników dzieł (przede wszystkim – ich odbiorców końcowych) oraz zasad działania i reprezentacji poprzez organizacje skupiających podmioty uprawnione (organizacje zbiorowego zarządzania prawami) na poszczególnych polach eksploatacji – w tym obowiązkowego pośrednictwa tych organizacji na poszczególnych polach eksploatacji,
- ustalenie zasad powoływania organizacji zbiorowego zarządzania oraz ustalania ich kompetencji (w tym – systemu zezwoleń) w taki sposób, by unikać dublowania lub krzyżowania się kompetencji tych organizacji; wraz z realizacją tego postulatu należy przeformułować procedurę rozstrzygania sporów co do wyboru organizacji właściwej (art. 107 obecnej ustawy) oraz zweryfikować zasady i zakres udostępniania danych z prowadzonej przez organizacje działalności,
- ustalenie precyzyjnych, poszerzonych kryteriów ustalania wynagrodzenia dla uprawnionych (obecny art. 110 oraz częściowo 110¹³ ustawy), pobieranego poprzez organizacje zbiorowego zarządzania prawami (o ile system takiego wynagrodzenia zostanie uznany za słuszny),
- powiązanie powyższego systemu wynagrodzeń z – nowo opracowanym (objętym analizą także pod kątem słuszności utrzymania takiego systemu) – systemem poboru opłat od tzw. czystych nośników oraz urządzeń reprograficznych,
- określenie zamkniętej (wyodrębnionej poprzez ocenę istotności wkładu) listy twórców lub wykonawców, których udział w powstaniu dzieła upoważnia ich – o ile zostanie system ten utrzymany – do zapłaty dodatkowego wynagrodzenia przez użytkowników oraz wskazanie pól eksploatacji, na których takie ewentualne dodatkowe wynagrodzenie będzie należne,
- zweryfikowanie możliwości utrzymania obecnego katalogu roszczeń uprawnionych, związanych z potencjalnymi naruszeniami praw, w szczególności opartego na systemie podwójnego lub potrójnego stosownego wynagrodzenia.

Powyżej zasygnalizowane zmiany powinny zostać uzupełnione zmianami w procedurach postępowania przed Komisją Prawa Autorskiego. Praktyka ostatnich trzech lat dowodzi, iż w pierwszej kolejności uwagę należy skupić na postępowaniach o zatwierdzenie tabel wynagrodzenia organizacji zbiorowego zarządzania prawami. W tym zakresie proponujemy rozważenie przyjęcia następujących postulatów:

1. Procedura zatwierdzania tabel powinna przewidywać możliwość przedłużenia postępowania o 3 miesiące, bez konieczności ubiegania się o zgodę uczestników oraz o kolejne 3 miesiące, jednak już za ich zgodą – chyba że komisja prowadzi postępowanie dowodowe z własnej inicjatywy (wtedy zgoda ta byłaby dodatkowo wymagana).
2. Obligatoryjne sprawdzanie w toku postępowania o zatwierdzenie tabeli wynagrodzenia, przez komisję rozpoznającą wnioski, czy występują inne niż wnioskodawca organizacje, posiadające – w świetle zezwolenia udzielonego przez MKiDN – uprawnienia na danym polu eksploatacji oraz zweryfikowanie stanowiska wnioskodawcy i uczestników postępowania wobec roszczeń takiej organizacji.
3. Sprawy o zatwierdzanie tabel wynagrodzenia na poszczególnych polach eksploatacji powinny podlegać wspólnemu rozpoznaniu w ramach jednego postępowania nie tylko w przypadku od-

tworzenia, ale także – nadania, reemisji, publicznego udostępniania w miejscu i czasie wybranym przez odbiorcę.

4. W toku postępowania o zatwierdzenie tabel na polu eksploatacji, na którym działa kilka organizacji zbiorowego zarządzania prawami, w orzeczeniu komisji powinna zostać wskazana jedna organizacja, upoważniona do poboru należności od obowiązanych i zobowiązana do ich rozdystrybuowania pomiędzy inne organizacje oraz powinien zostać określony pułap maksymalnego ogólnego obciążenia podmiotów korzystających z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych na rzecz wszystkich organizacji zbiorowego zarządzania z tytułu korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych na danym polu eksploatacji.
5. Wprowadzenie obowiązku dla ministra właściwego do spraw kultury zbierania informacji oraz prowadzenia bieżących analiz i badań, w jaki sposób i w jakiej wysokości kształtowane się wynagrodzenia dla uprawnionych w innych krajach europejskich oraz na terytoriach istotnych ze względu na wykorzystanie produkcji pochodzącej w tych terytoriach na polach eksploatacji w Polsce (przede wszystkim USA oraz Kanada). Działania te powinny obejmować także weryfikację, jakie grupy uprawnionych partycypują w wynagrodzeniach wypłacanych poprzez organizacje zbiorowego zarządzania lub inne organizacje, które mogą być uznane za funkcjonalny odpowiednik polskich organizacji zbiorowego zarządzania prawami (reprezentacja środowiska uprawnionych). Wyniki tych działań minister powinien udostępniać wszelkim zainteresowanym (w tym poprzez stronę internetową), powinny one być także obligatoryjnym elementem postępowania w sprawie zatwierdzenia tabel ozz.
6. Na koniec postępowania – proponujemy wprowadzenie obowiązku merytorycznego rozstrzygnięcia wniosku przez komisję.

Z poważaniem

Prezes Zarządu

Stefan Kamiński